

A mezőgazdaság és a környezetvédelem kapcsolata

A mezőgazdaság és a környezet kapcsolatát elemző fórumot (Médiation Agriculture-Environnement) a [FARRE](#) és a [FNE](#) hívta életre, újabb fordulójára szeptember 27-én került sor a Nemzetgyűlés épületében, a fő téma a peszticidek és a főleg a breton partokat borító zöld alga kérdése volt. A konkrét gyakorlati példákat felsorakoztató szakmai előadásokat követően került sor magára a vitára, ahol világosan kirajzolódtak azok a törésvonalak, amik a francia gazdákat, tágabb értelemben véve pedig az egész társadalmat megosztják a környezetvédelem terén – és egyelőre nem látni, lesz-e esély az érdemi kompromisszumra.

[Eric Orsenna](#) szerint a környezetvédelmi kérdésekben sok esetben tapasztalható, „megmerevedett frontvonalak” azért alakulhattak ki, mert állandóan tetten érhető az állam inkohereciája, a választási lehetőségek hiánya. Annak ellenére, hogy a (gazda)társadalom nagy része egyetért például a növényvédő szerek használatának csökkentésével, ha arra kerül sor, hogy ennek érdekében vissza kell térni számos jól ismert agronómiai fogáshoz, már rögtön lehetetlenné válik a feladat. Aláhúzta, a társadalmak életében legnagyobb fontossága a hosszú távú tervezésnek és előrelátásnak van, ám ezzel sajnálatos módon nem egyeztethető össze a jelenlegi irányított, 4-5 éves időintervallumban tervező demokrácia. Ezt mutatja, mondta Francis Teitgen¹, hogy jelenleg sem a civil, sem az önkormányzati szféra nem képes az agrárium és a környezetvédelem kapcsolatát rendezni, ugyanakkor nem vennék jó néven, ha demokráciában fölülről erőszakolnánk rájuk döntéseket – de lehet, hogy ez kellene, hogy végre a megmerevedett álláspontok megmozduljanak, egyfajta mediáció² induljon nem.

A környezetvédelem iránt egyformán elkötelezett, de alapvetően más álláspontot képviselő két szervezet, a FARRE (mérsékelt) és az FNE (radikális) sem képes minden kérdésben egyetérteni, az FNE például számos olyan szélsőséges javaslatot is megfogalmazott, amit nem csak a klasszikus mezőgazdasági termelést támogató, de még a FARRE-ban tömörülő környezettudatos gazdák sem tudnak elfogadni, mivel nincs valós szakmai alapjuk, másrészt katasztrofális szocio-ökonómiai következményei lennének. Ilyen például a mezőgazdasági termelés szintjének 20%-os csökkentése – a FARRE szerint nem ez az alapvető oka a környezetterhelésnek, a sertéstartás visszafogása pedig nagyon sok munkahelyet sodorna veszélybe, és csak akkor tartanák kivitelezhetőnek, ha más megyékben bővíteni lehetne a tenyésztés volumenét. A zöld algák okozta problémák még jó ideig napi aktualitást fognak jelenteni, így célszerű lenne a hasznosításuk ésszerű lehetőségeit megvizsgálni, és a FARRE javasolja egy erre fókuszáló kutatási/innovációs struktúra létrehozását. A FARRE nem zárkózik el a növényvédőszer-használat csökkentésétől, mondta Christophe Grison, a FARRE elnöke, és értelemszerűen támogatják az Ecophyto 2018 program végrehajtását is. De, tette hozzá, a jelenlegi helyzetben nem lehet dogmatikus álláspontra helyezkedni és el kell fogadni, hogy valamilyen szintű növényvédőszer-használatra igenis szükség van.

A hallgatóság soraiból hozzászóló gazda nonszensznek tartotta, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági helyzetben, amikor ők maguk mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a legszigorúbb környezetvédelmi elvárásoknak is megfeleljenek, sokaknak az a legfontosabb dolguk, hogy ellehetetlenítsék az országban folyó mezőgazdasági termelést. Egy másik hozzászóló szerint a sokat kárhozott hígtrágya hasznosításának is van számtalan jó és környezetbarát módja, tehát ez nem lehet akadály a sertéstartás fönntartásának és a hozzá

¹ Francis TEITGEN, Ancien Bâtonnier du Barreau de Paris, Président de l'Institut de formation en droits de l'Homme du Barreau de Paris (IFDHBP)

² A rendezvénynek egyébként ez volt a címe is: mezőgazdaság és környezetvédelem: a megmerevedett álláspontoktól a közeledés felé (*agriculture et environnement: de la crispation a la médiation*)

kapcsolódó munkahelyek megérzésének. Amire egyébként van már jó példa, évente mintegy 300 ezer tonnányi trágyának megfelelő hatóanyag hagyja el Bretagne-t hogy más francia régiók gazdálkodói használják föl. Nem lehet elfogadni azt sem, hogy az ilyen viták során egy ágazatot állítanak pellengérré (ez esetben és általában a sertéstartást), ahelyett, hogy a mezőgazdálkodást annak komplex egészében vizsgálnák. Más hozzászóló azt nehezményezte, hogy az állam maga támaszt sokszor teljesíthetetlen föltételeket a gazdák elé, Eric Orsenna pedig azt kérdezte, mihez vezethetnek a termelés visszafogásának kikényszerítésére irányuló erőfeszítések akkor, amikor az ország külkereskedelmi mérlege katasztrofális, az államadósság hatalmas, sok agrártermék esetében már most deficitese az ország, a termelés csökkenése pedig csak az eladósodottságot növeli?

Delphine Batho környezetvédelemért, fenntartható fejlődésért és energiáért felelős miniszter a konferencia lezárásaként kifejtette, a FARRE és az FNE által szervezett, párbeszédre alapú vita elve közel áll ahhoz, amit a kormány is próbál követni a társadalommal való egyeztetések során. Megjegyezte, Stéphane Le Foll mezőgazdasági miniszterrel maga is így próbálja a problémás kérdéseket kezelni, közös céljuk, hogy olyan versenyképességbeli javulást tudjanak a környezetvédelmen keresztül is biztosítani a francia mezőgazdaság számára, ami lehetővé teszi, hogy a gazdálkodók érdemben meg tudjanak élni az általuk előállított termékek árából. Álláspontja szerint a környezetvédelmet lehetőségként kell fölfogni, erre jó példa a biotermékek piaca, ahol a francia gazdák messze nem tudják kielégíteni a belső keresletet.

Elismerte, hogy a peszticidek mellett a vízminőség kérdése a másik nagyon kritikus terület, ahol Franciaország egyelőre messze van attól, hogy a számára kötelező célokat adott határidőre teljesítse. Stéphane Le Foll-lal közösen dolgoznak az öntözés kérdésén, ideértve a dombvidéki tározókat is, de véleménye szerint elengedhetetlen, hogy az öntözést magát lehetőleg minél több oldalról, új megvilágításban is körüljárják. A zöld algák kérdése szerinte – amiben egyetért vele a mezőgazdasági miniszter is – sokkal messzebbre mutat a strandokat előzőnlő algatömegnél, azt jelzi, hogy ez eddigi francia termelési módot újra kell értékelni és új termelési módokra, egy újfajta termelési modellre van szükség. Ez az ökológiailag és ökonómiaailag intenzív gazdálkodás, ami nagyon komoly kutatás-fejlesztési tevékenységet igényel, és aminek részét képezik az olyan „föltörekvő” termelési módok, mint az agroerdészet, vagy az úgynevezett **„ökonómiai és környezetvédelmi csoportok”** (*groupements économiques et environnementaux*). Ez utóbbiak szerepe elsősorban az lesz, hogy a gazdálkodók és gazdaságok összefogásával, tevékenységük összehangolásával a lehető leghatékonyabban, kollektív formában lehessen kezelni a környezetvédelmi kérdéseket. A csoportokon keresztül eredményesebben lehetne terjeszteni az innovatív termelési módokat, lehetőség lenne a klasszikus agronómia „rehabilitációjára” és az adott vízgyűjtő területek átfogó szemléletű kezelésére, az agroerdészet fejlesztésére, az erdősávok (újra)telepítésére és a biogáztermelés bővítésére.

A termőföldek beépítése az egyik olyan további terület, amin nagyon komoly további feladatok megoldása szükséges annak érdekében, hogy csökkenjen a természetre nehezedő nyomás és megszűnjön a termőföldek visszafordíthatatlan pazarlása, hangsúlyozta a miniszter asszony.

A fórum internetes honlapja: www.delacrispationalamediation.net

Somogyi Norbert, Párizs